

Şenol TURAN

Koyulhisar Kaymakamı

Böyle Buyurdu Kaos

"Dostlarına yakın ol. Düşmanlarına dostlarından da yakın."

Don Carleone, Godfather

E kranın sol üst köşesindeki küçük bir kutucukta; beyaz tenli, hafif etine dolgun, gözlüklü, siyah saçlı ve alnı açık fotoğrafı duruyordu. Etkileyici ve masum bakışları vardı. Muhabirin canlı yayında anlattığına göre, aracına yerleştirilen parça tesirli bombanın infilak etmesi sonucu hayatını kaybetmişti. Henüz on iki yaşındaydım. İlkokulu yeni bitirmiştım. Parça tesirli bombanın ne demek olduğunu öğrenmek için çok küçüktüm. Olay

mahallindeki koşuşturma içerisinde olan biteni anlamaya çalışıyordum. Babam, bir gazeteci diyordu, başka da bir şey demiyordu.

Bu ülkede her insanın bir kaos hafızası vardır. Benim kaos hafızamın miladı, rahmetli Uğur Mumcu'nun katledilişi ile başlar. Öncekileri, hayal meyal hatırladıklarım dışında okuduklarım ve işittiklerimden biliyorum. Sonrakiler ise daha dün gibi aklımdaki tazeliğini korumaktadır.

Toplumsal bir huzursuzluk, mutsuzluk, gerginlik, sıkıntı ve depresyon hali.Esasında hepsine an itibariyle şahitlik etmek de çok önemli değil. Uc uca eklediğiniz vakit başı ve sonu muğlâk bir bütünün parçası her biri. Küçük bir kesit ya da numune. Senelerdir bu topraklarda saltanat süren kaos hazretlerinin ortaya koyduğu mizansenin küçük tiralatları.

Kim ne derse desin, Balkanlar, Ortadoğu ve Kafkasya'nın yüksek gerilim hattı bu bölgeden geçiyor. Bermuda şeytan üçgeninin tam ortasında yer alan zor bir coğrafyada yaşıyoruz. Kapalı kapılar ardında masaya yatırılmış bütün haritaların üzerinde besbelli Türkiye de var. Memleketin gerçek sahiplerinden bihaber yapılan pazarlıkların ucu bir şekilde bu topraklara dokunuyor. Başka bir ifadeyle bu toplumun sinir uçlarına.

Kaos hazretlerinin, faili meçhul cinayetler ve toplumsal hadiseler marifetiyle bizlere dikte etmeye çalıştığı ezber, on küçük zenci hikâyesini anımsattı bana. Hikâye bu ya, on küçük zencinin hazır olduğu bir

meclise ansızın bir cin gelivermiş. 'Bugün iyi günümdeyim, dileyin benden ne dilerseniz!' dediği vakit, büyük bir coşku ve heyecan hâsıl olmuş zenciler arasında. İlk sıradaki zenci, hayatı boyunca teninin renginden dolayı hakir görüldüğünü ve aşağılandığından dem vurarak kendisini beyaz tenli bir insan yapmasını istemiş. Bu dileği derhal yerine getirmiş cin. Az evvel bu sözleri söyleyen zenci, cinin 'abrakadabra'sından sonra bir anda uzun boylu ve yakışıklı bir beyaz oluvermiş. Mutluluktan havalara uçuyormuş. Lâkin bu esnada kakhahalar atmakta olan en son sıradaki arkadaşının bu haline bir anlam verememiş. Gelgelelim ikinci sıradaki zenciye. O da aynı dertten mustarip. Bir an evvel beyaz teniyle yeni bir hayata başlamak için sabırsızlanıyor. Bir 'abrakadabra' da ona. hâliyle onun da ayakları kesilmiş yerden, mutluluktan havalarda uçuyor. Canını sıkın tek şey, en son sıradaki zenci arkadaşının biraz evvel attığı pis ve manidar kakhahaların devam ediyor olması. Beyaz tenli olma sevdasına düşen zenciler, pek oralı olmamışlar. Hepsinin de dileği aynı. Üçüncü zenci de beyaz olmak istiyor dördüncü de. Temenniler hep aynı. Bir de son sıradaki zencinin kakhahası değişmiyor. Deli midir divane midir acaba diye düşünürlerken sıra ona gelmiş. O vakit anlaşılmış işin rengi ve o kakhahaların esbabı. 'Eee, en son sen kaldın, dile bakalım ne dilersen?' İşaret parmağıyla diğer dokuz arkadaşını göstererek yıkılmış perdeyi eylemiş viran: 'Bunların hepsini tekrar zenci yap!'

'Memlekette huzur istiyorum!' temennisiyle azıcık başını kaldıran vatandaşların akliselim talebine mukabil, kaos hazretleri nasılsa çıkıyor bir yerden ve koyuyor son noktayı: 'Bunların hepsini tekrar huzursuz yap!..Haliyle her 10 kişiden 9'unun 'huzur' dileği, 1 'kaos'a kurban gidiyor.

Bir fantazi müzik şarkısında olduğu gibi 'sen yoksan her şey eksik, sen varsan her şey tamam' felsefesi ile hareket eden kaos sarmalı ne zaman ve ne şekilde başladı bilemiyorum. Lâkin bulaşıcı bir hastalık gibi zamana ve mekâna yayıldığı, toplumun bütün hücrelerine sirayet ettiği kesin. Memleketin son derece kırılan siyasi, ekonomik ve içtimai ahvali de bu sürece uzun yıllar çanak tutmuş. Öyle ki, içerde ve dışarıdaki iktidar heveslisi güç odaklarının iştahını kabartan bir manzara ortaya çıkmış. Darwin'in tabiattaki yaşamı referans alarak ortaya koyduğu 'naturalselection' tezini haklı çıkaran bir manzara. Güçlü olan zayıf olanı devre dışı bırakıyor.

Bilgi dağarcığımı yokladığımda, geçmişteki kaos misallerine ilişkin ilginç ayrıntılar çıkıyor ortaya. Sultan Abdülaziz Han'ın Feriye Sarayı'ndaki ölümle neticelenen esrarengiz intihar(!) girişimi geliyor aklıma. İki bileği kesilmiş vaziyette Kur'an-ı Kerim okurken bulunmuş Sultan. Dindar bir insanın intiharı düşünmesi bir yana, hadi bir anlık cinnet geçirdi diyelim, bir insanın aynı anda iki bileğini kesmesi fizik kurallarıyla izah edilir gibi değil. Sultan Abdülhamit Han daha sonra konuyla ilgili bir tahkikat başlatmak suretiyle hadisenin üzerine giderek dönemin Sadrazamı Mithat Paşa için tevkif emri vermiş. Bunun üzerine Paşa'nın Fransız Konsolosluğu'na sığınarak yardım talebinde bulunduğunu biliyoruz. Netice itibarıyla üzerindeki sır perdesi tam olarak aralanamamış bir mevzuudur bu.

İmparatorluğun son yıllarına damgasını vurmuş İttihat ve Terakki'nin meşhur Babiâli Baskını vardır mesela. Teşkilat'ın, ipleri tam olarak eline aldığı hadise olarak bahsedilir tarihte. İttihatçıların hızlı silahşorlarından Yakup Cemil, Harbiye Nazırı Müşir Nazım Paşa'yı şakağından

vurmuştur.1913'te vuku bulan baskından kısa bir süre sonra, Cemiyetin politbüro'su olarak kabul edilen üç Paşa (Enver, Cemal ve Talat Paşalar) tarafından Birinci Dünya Savaşı'na katılma kararı alınmıştır. Beylerbeyi Sarayı'nda inzivaya çekilen Abdülhamit'in, 'Bu kadar geniş bir kıyısı olan bir devletin, İngilizler gibi denizcilikte bir numara olan bir devlete karşı savaş açması büyük bir akılsızlıktır.'¹ dediği, imparatorluk adına çok önemli bir kararın hemen arifesinde yaşanmış karanlık bir olay. Kararı müstakil mi aldılar yoksa kaos hazretleri devreye mi girmişti diye düşünmeden edemiyor insan.

Cumhuriyetin ilk yıllarına tesadüf eden başka bir hadise, İzmir Suikastı. Bir kısım zevat, bu tertibi, İttihat ve Terakki'nin tasfiye süreci olarak değerlendirirken; karşıt görüş ise Cumhuriyet'e ve Atatürk'e yönelik planlı bir organizasyon şeklinde yorumluyor. İstiklal Mahkemeleri'nin kurulduğu; Kazım Karabekir ve Refet Bele gibi Kurtuluş Harbi'nde öne çıkan Paşaların yargılandığı; Cavit Bey ve İsmail Canbulat gibi eski İttihatçıların asıldığı, velhasıl kelimemleketin kaosa sürüklendiği büyük bir hadise. Tarih kitaplarında çok fazla bahsi geçmese de ülke hudutlarında kargaşanın ortaya çıktığı tarihi ve karanlık olaylardan birisidir. Çopur Hilmi, Laz İsmail, Gürcü Yusuf, 'Ayıcı' lakaplı Albay Arif gibi pek çok insanın hayatına mal olmuştur. İstiklal Mahkemesi Heyeti; Kel Ali, Kılıç Ali ve Necip Ali'nin meşhur Üç Aliler Divanı'na sahne olmuştur. Ne dersiniz, kaos hazretleri orda mıydı sizce?

1946 senesinde başlattığımız demokrasi yürüyüşü, arada sırada askeri darbelerle kesintiye uğramıştır. Bunlar arasında, neticesi itibarıyla yürekleri burkan ve Türk siyasi hayatına kara bir leke olarak yerleşen

Başvekil Adnan Menderes'in dramı ibret vericidir. Seçimle işbaşına gelen bir siyasetçinin yine seçimle görevinden ayrılması gerektiğini işaret eden demokratik teamüllere son derece aykırı hazine bir son! Bu hadise, ülkedeki kamplaşmayı

1Taha Akyol(2011), "Kayıp Tarihimiz", 4. Baskı, İstanbul: Yakın Plan Yayınları, s.68.

körükleyerek siyasi fraksiyonlar arasında keskin sınırların çizilmesine neden olmuştur. O kadar ki, yaşananları objektif değerlendirek yeni bir sayfa açmak yerine, 'Menderes âşıkları ve Menderes'ten nefret edenler' şeklinde iki zıt kutup zuhur etmiştir. 27 Mayıs askeri darbesinden sonra şekillenen Türk siyasi hayatında bu ayrımın izleri net bir şekilde görülmektedir. Hatta iktidar olan ya da iktidara aday olan pek çok sağ parti, Menderes'in yarım kalan misyonunu devam ettirmek amacıyla yola çıktıklarını söylemekten imtina etmemiştir. Kim bilir, belki de Başvekil, son yazdığı mektupta, -cellâtlarına bunu ima etmekteydi: "...Adnan Menderes'in ölümü sizi ebediyete kadar takip edecek ve bir gün sizi silip süpürecektir..."

Yetmişli yıllarda Türkiye, sağ-sol kavgasını iliklerinde hissedecek kadar politiktir. Siyasi partiler, sendikalar ve üniversitelerin başı çektiği kavgaya sokaktaki sade vatandaş da iştirak eder. Çorum ve Maraş'ta,

katliam derecesinde ehemmiyet teşkil eden büyük hadiseler baş gösterir. Ülkeye; neredeyse her gün faili meçhul pek çok cinayetin işlendiği, anarşinin egemen olduğu, son derece ateşli(!) siyasi kavgaların cereyan ettiği bir atmosfer hâkim olmuştur. Aynı babanın evlatları, aynı davaların cellâtları olarak karşı karşıya getirilmiştir. Kaos hazretlerinin arzu ettiğinin de ötesinde siyasi ve ekonomik istikrarsızlığın ayyuka çıktığı bu dönemde son sözü yine asker söyleyecektir. Artık gelenek haline gelen askeri cunta, kışlasından çıkarak demokrasiyi bir kez daha sekteye uğratacaktır.

Avrupa'daki 'gladio' tipi karanlık ve derin örgütlenmenin Türkiye'ye de sıçradığı ve ciddi bir zemin bulduğu söylenir. Bilhassa İtalya'da gerçekleştirdiği operasyonlarla adından sıkça söz ettiren örgütün eylem stratejisi tüyler ürpertici. Amaç, ülkede mümkün mertebe kaos yaratmak suretiyle söz konusu kaostan getiri-lerinden istifade etmek. Sol ve sağ gruplar arasına ebedi nifak tohumları yerleştirme adına akla hayale gelmedik yöntemler denemişler. Lâkin insani(!) vasıflarını kaybetmeden, katlettikleri kanaat önderlerinin cenazelerine iştirak etmeyi de ihmal etmemişler.

Seksenli ve doksanlı yıllar Türkiye'si; PKK, DHKP-C, İBDA-C, Hizbullah gibi etkin terör örgütlerinin

ülkede adeta cirit attığı yıllar olarak göze çarpıyor. Faili meçhul cinayetlerin de hız kesmeden devam ettiğini görüyoruz bu dönemde. Uğur Mumcu, Çetin Emeç, Bahriye Üçok, Turan Dursun gibi pek çok isim katlediliyor. Her cinayet, toplumsal infialin tazelenmesine zemin hazırlıyor. Siyasi bunalımlar ekonomik krizlere yol açarak domino etkisi şeklinde ülkenin bütün kurumlarına sirayet ediyor. Şahsi hafızamda derin izler bırakan bu dönemi hatırladıkça, ülkeme reva görülen kaos politikasına lanetler okuyorum.

İktidarın mutlak bir cazibesi var. Bertrand Russel, 'Fizik biliminde enerji ne ise, sosyal bilimlerde de iktidar odur!' demiş. Böyle bir coğrafyada iktidar olabilmek için Makyavelist duruş sergilemenin anlamsızlığından dem vurmak reelpolitik ile bağdaşmaz. Ne olursa olsun kendi içinde tutarlı bir politika. Düşmandan minnet beklemek kahramanların işi değil. Etki-tepki kanunu çerçevesinde hareket etmek gerekir. Kaostan panzehiri sağduyu. Hatalı ve hesapsız reaksiyonlar içine girdiğiniz takdirde, hasmınızın ekmeğine yağ sürmüş olacaksınız. Şimdiye kadar onların yazıp yönettiği 'aynı' oyunda hep figüran olduk. Bu kadar tecrübe kâfi! Artık kendi senaryomuzu yazıp kendi filmimizi sahneye koymanın vakti gelmiştir.

